

REALIZACJA POLITYKI SENIORALNEJ W TARNOWIE
Raport z monitoringu

Katowice 2016

Opracowanie raportu:

Katolickie Centrum Edukacji KANA

wolontariusze: Maria Gogojewicz-Pęcherek, Alicja Majcher-Węgrzynek

Wsparcie:

Stowarzyszenie Aktywności Obywatelskiej Bona Fides

Doradca:

Paweł Wyszomirski

Termin wykonywania monitoringu:

od września do grudnia 2015 r.

Raport powstał w ramach projektu:

Monitoring realizacji polityki senioralnej na poziomie miast

Kontakt do realizatora projektu:

Stowarzyszenie Aktywności Obywatelskiej Bona Fides

e-mail: biuro@bonafides.pl

adres: ul. Warszawska 19 (pierwsze piętro), 40-009 Katowice

tel/fax: +48 32 203 12 18

strona internetowa: <http://bonafides.pl>

Partnerem w projekcie jest **Fundacja Rozwoju Demokracji Lokalnej**

Raport podlega licencji Creative Commons Uznanie Autorstwa – na tych samych warunkach 3.0 Polska <https://creativecommons.org/licenses/by-sa/3.0/pl/>

Projekt jest współfinansowany z Funduszy EOG w ramach programu Obywatele dla Demokracji

1. Przegląd lokalnej polityki senioralnej

W Tarnowie od ponad 10-ciu lat liczba ludności systematycznie maleje. W końcu 2014 r. wyniosła 111 338 mieszkańców. Zmniejsza się liczba młodych ludzi, którzy masowo emigrują do innych miast, a częściej krajów.

Według prognoz do 2035 r. liczba osób w wieku poprodukcyjnym będzie rosła. Liczba osób po 65 roku życia końca 2014 r. wyniosła 24,3 tys. co stanowi 21,8% ogółu ludności przy czym większość to kobiety.

W związku ze „starzeniem się” społeczeństwa, władze naszego miasta podejmują wiele działań na rzecz osób starszych. Główne kierunki działań zostały zawarte w dwóch kluczowych dokumentach: „Strategia, Integracja i Rozwiązywanie Problemów Społecznych Miasta Tarnowa 2011-2020 oraz „Strategia Rozwoju Miasta Tarnów 2020”. Opracowano również projekt „Program Działań na Rzecz Osób Starszych w Mieście Tarnowie na lata 2015-2020”. Mają one na celu wspieranie i podtrzymywanie aktywności społecznej seniorów. Szczególnie wartościowe są projekty realizowane przy współpracy z organizacjami pozarządowymi. W Tarnowie działają trzy uniwersytety Trzeciego Wieku, cztery Międzyosiedlowe Centra Aktywności Społecznej (MCAS), siedem Klubów Seniora.

Gmina Miasta Tarnowa dofinansowuje oraz wspiera działalność 4 organizacji działających na rzecz Seniorów w ramach działalności Międzyosiedlowych Centrów Aktywności Senioralnej od początku ich powstania (w 2015 r. organizacje pozarządowe na ich prowadzenie otrzymały dotacje w wysokości 270.000 zł, w 2016 r. 240.000 zł przekazane w ramach budżetu obywatelskiego. Dofinansowywane są działania związane z przeciwdziałaniem wykluczeniu cyfrowemu osób 55+ (w 2015 r. – 50.000 zł, w 2016 r. – 40.000 zł). W 2015 r. funkcjonował w Tarnowie Klub Samopomocy. Miasto wspiera również działania kulturalne realizowane w Uniwersytetach Trzeciego Wieku. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowie świadczy osobom w podeszłym wieku usługi opiekuńcze.

2. Usługi zdrowotne i pomoc społeczna

W zakresie usług zdrowotnych świadczonych seniorom organizowane są „Białe Niedziele”. Prowadzone są badania profilaktyczne w kierunku osteoporozy, diabetologiczne, mammograficzne. Seniorzy 65+ korzystają również z bezpłatnych szczepień ochronnych przeciwko grypie. Tarnowscy seniorzy skupieni w MCASach mają możliwość korzystania z pakietu darmowych zabiegów leczniczych świadczonych przez CENTERMED przy ul. P. Skargi bez dłuższego okresu oczekiwania. W celu zapewnienia globalnej opieki zdrowotnej powstaje oddział geriatryczny.

W ciągu dalszym jednak wydłużają się kolejki do lekarzy specjalistów, usług rehabilitacyjnych i leczenia sanatoryjnego. Emeryci chcąc ratować swoje zdrowie często zmuszeni są do korzystania z usług w prywatnych gabinetach na co stać tylko niewielką ilość chorych.

3. Transport publiczny (autobus, tramwaj)

Tarnowscy seniorzy którzy ukończyli 70 rok życia korzystają z darmowych przejazdów autobusami komunikacji miejskiej. Młodszy emeryci posiadają zniżkę 50%. Połączenia autobusowe w większości są dobre. Autobusy są w miarę czyste, są też wyznaczone miejsca dla niepełnosprawnych. Ostatnio uzupełniono braki w ilościach autobusów niskopodłogowych - zakupiono 5 posiadających udogodnienia dla osób niepełnosprawnych, a w roku 2016 planuje się dokupienie jeszcze kolejnych nowoczesnych o najwyższych standardach autokarów. Ponadto Urząd Miasta zapewnia darmowy transport osobom niepełnosprawnym. Przystanki autobusowe są wygodnie usytuowane bezpieczne, ale rozkłady jazdy są napisane zbyt małą czcionką i są źle oświetlone. Wieczorem są nieczytelne.

4. Przestrzeń publiczna i budynki

Władze miasta dokładają starań aby zwiększać ilość przestrzeni zielonych. Powstają nowe skwerki i miejsca do codziennych spacerów przyjazne seniorom.

Należałoby jednak naprawić niektóre chodniki ponieważ są niebezpieczne. Wystające płytki i pokrywy kanałów ściekowych, nierówna zniszczona nawierzchnia, zbyt wysokie krawężniki utrudniają poruszanie się osobom na wózkach inwalidzkich i osobom starszym.

Ludzie ci mają też problem z przejściem na drugą stronę jezdni ponieważ czas przewidziany na jej przekroczenie jest dla nich zbyt krótki. W Tarnowie jest niewiele ścieżek rowerowych. Ścieżki rowerowe wydzielone z chodników są niezrozumiałe dla dużej ilości osób starszych oznakowane co jest bardzo często powodem różnych kolizji.

Budynki użyteczności publicznej nie zawsze są dostosowane do osób starszych i niepełnosprawnych. Do nich należy Biblioteka Publiczna przy ul. Krakowskiej 4. Istnieje ona od 1908 r. i mieści się w starym zabytkowym budynku. Nie ma tam windy odpowiednio szerokich korytarzy i podjazdów właściwych drzwi ułatwiających poruszanie się.

Także budynek przy ul. Granicznej 8A, gdzie mieści się MOPS nie jest dostosowany do potrzeb ludzi starszych i inwalidów. Brak windy, podjazdów i miejsc parkingowych. Pozostałe placówki miejskie służące seniorom spełniają wszystkie wymogi bądź są w trakcie remontów (DPS, przychodnie lekarskie, Urząd Miasta).

W Tarnowie brakuje toalet publicznych. Są one bezpłatne, ale małe, o niskim standardzie

5. Warunki mieszkaniowe

Wydział Zdrowia i Polityki Społecznej przy Urzędzie Miasta Tarnowa w celu poznania środowiska tarnowskich seniorów przeprowadził ankietę z której wynika że większość uważa swoją sytuację mieszkaniową za dobrą. Wyniki ankiety są następujące:

- sytuacja bardzo dobra - 2%,
- dobra - 52%,
- średnia - 38%,
- zła - 8%.

Seniorzy mający kłopoty mieszkaniowe mogą ubiegać się o mieszkanie socjalne.

6. Komunikacja i informacja

Informacje dotyczące problematyki ludzi starszych zamieszczane są:

- w Internecie w ramach strony internetowej prowadzonej przez Urząd Miasta Tarnowa www.tarnow.pl
- w zakładce Polityka Społeczna i Zdrowie jako podstrona dla Seniorów,
- w miejskim miesięczniku „Tarnów.pl”, tygodniku „Temi”,
- w tarnowskim radio „Dobra Nowina” i „Eska”,
- w lokalnej telewizji kablowej
- w licznych ulotkach.

7. Partycypacja społeczna, obywatelska i włączenie społeczne

W Tarnowie organizowane są liczne imprezy plenerowe zwłaszcza w okresie letnim. Odbywają się w dogodnych dla seniorów miejscach. Organizatorzy imprez odbywających się w Rynku nie zapewniają miejsc siedzących dla wszystkich chętnych. Informacja o nich jest wystarczająca i dociera do seniorów. Organizowane są również imprezy sportowe dla seniorów, zabawy karnawałowe, andrzejkowe, majówki czy walentynki.

Opracowano Program Działań na Rzecz Osób Starszych w Mieście Tarnowie na lata 2015-2020. Istnieje też Tarnowska Rada Seniorów, która została powołana we wrześniu 2015r. Liczy 12 osób przedstawicieli różnych organizacji i rad osiedli. Jest organem doradczym prezydenta Miasta Tarnowa w sprawach dotyczących polityki społecznej miasta wobec pokolenia 60+.

Jest wydawana cyklicznie „Gazeta Dla Seniora” w nakładzie 4000 szt. i promowany jest również portal www.centrasenioralne.pl. Mieszkańcy Tarnowa skupieni w organizacjach senioralnych mają możliwość uczestniczenia w kursach językowych, komputerowych, warsztatach muzycznych i plastycznych, zajęciach ruchowych. Biorą udział w wycieczkach pieszych i autokarowych.

Seniorzy, którzy ukończyli 65 rok życia mogą stać się właścicielami KARTY TARNOWSKIEGO SENIORA. Karta ta uprawnia do szeregu ulg i zniżek świadczonych przez różnego rodzaju instytucje (np. teatr, muzeum, Tarnowskie Centrum Kultury, BWA, ośrodek sportu i rekreacji) Corocznie w październiku - począwszy od 2013 r. - obchodzony jest dzień Tarnowskiego Seniora mający na celu integrację środowiska tarnowskich seniorów, prezentację oferty kierowanej do nich przez organizacje pozarządowe i instytucje oraz prezentacje dobrych praktyk realizowanych na rzecz osób starszych.

Rekomendacje po monitoringu

1. Wskazane jest dalsze dofinansowywanie i wspieranie działalności Międzyosiedlowych Centrów Aktywności Senioralnej, Uniwersytetów Trzeciego Wieku, Klubów Seniora gdyż skupiają i aktywują bardzo dużą liczbę seniorów. Korzystne jest to zwłaszcza dla seniorów o niskich dochodach ponieważ mogą uczestniczyć w bezpłatnych lub częściowo płatnych zajęciach.
2. W związku z rosnącą liczbą seniorów w tym seniorów samotnych zaistnieje potrzeba zwiększenia ilości miejsc w Domach Dziennego Pobytu i Domach Pomocy Społecznej. Wskazane byłoby również zapewnienie pomocy i kilkunastu godzinnej opieki osobom samotnym w podeszłym wieku.
3. Należałoby też pomyśleć o dotacjach na leczenie specjalistyczne i zabiegi rehabilitacyjne dla chorych seniorach posiadających niskie dochody.
4. Należy naprawić chodniki zwłaszcza przy ul. Klikowskiej, Parkowej od strony ul. Słowackiego do ul. Paderewskiego, Krakowskiej na odcinku ul. Bandrowskiego do ul. Narutowicza, ponieważ znajdują się tam obiekty często odwiedzane przez ludzi starszych: biblioteka, DH Stokrotka i przychodnie lekarskie oraz apteki.
5. Rozkłady jazdy należy wydrukować większą czcionką i oświetlić (może lampką solarną?).
6. Na przejściach dla pieszych wydłużyć czas przeznaczony na bezpieczne i spokojne przekroczenie jezdni czas trwania zielonego światła dostosować do możliwości niepełnosprawnych i osób starszych. Dotyczy to zwłaszcza skrzyżowań: ul. Krakowska-Koszycka, Solidarności – Klikowska, Szujskiego- Szkotnik.
7. Inwestować w ścieżki rowerowe, a te wydzielone z chodnika wyraźnie oznakować rysunkiem oznaczając drogę dla pieszych i rowerów (znak C16/C13).
8. Biblioteka mieści się w starym zabytkowym budynku, w którym niemożliwe jest dokonanie zmian, dostosowujących do potrzeb osób o ograniczonych zdolnościach do poruszania się. Dlatego aby udostępnić ją niepełnosprawnym należałoby dokonać totalnej modernizacji. Warty rozważenie jest przeniesienie placówki do innego większego budynku. Przy czym można połączyć ją z wypożyczalnią mieszczącą się w pobliżu przy ul. Staszica.
9. Budynek przy ul. Granicznej 8A gdzie mieści się MOPS wyposażać należy w podjazdy, windę pochylnie oraz wytyczyć miejsca parkingowe dla inwalidów.
10. Należy zwiększyć ilość toalet publicznych. Przede wszystkim w okolicach Rynku, w Parku na Piaskówce i w okolicach ul. Słonecznej. Powinno być w nich czysto i ciepło.
11. W celu lepszego rozpowszechniania informacji dotyczących seniorów można nawiązać współpracę z parafiami.
12. W czasie imprez plenerowych organizowanych w rynku dobrze byłoby powiększyć ilość miejsc siedzących.

Podpisy wolontariuszy:

Maria Gogojewicz-Pęcherek

Alicja Majcher-Węgrzynek

Podpis konsultanta/doradcy:

Paweł Wyszomirski